

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

92. An taciturnitas dispensationis prius petitæ, & non obtentæ vitiet
sequentem dispensationem, postea ab eodem Superiore obtentam?
Eadem ratio erit, si negata ab uno Superiore obtineatur ab alio,, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

rescripti Menoch. de arbit. lib. 2. centur. 3. casu 201. num. 23. Malcard. de probat. conclusionem 846. num. 8. Gucci. 99. Canonico. lib. 2. cap. 15. num. 51. Flaminio de resignat. benef. lib. 10. questione 2. num. 14. Suarez tom. 2. de Reig. tract. de voto. lib. 1. cap. ult. num. 5. Sanchez lib. 8. de Matrimon. dispus. 21. num. 16. Et idem bene inquit Menoch. Malcard. Gutier. Suarez & Sanchez ibidem quando ex consuetudine Principis, qualitas aliqua narranda est, quia consuetudo pro lege observatur, l. minime, ff. de legib. Ex quo fit, neque ignorantiam excusare harum qualitatatum taciturnitatem, sicut idem diximus de qualitatibus iure exprimentis. Excusat autem à subreptione, expressio harum qualitatatum per aequipollens, vel si probatur per testes, Principem scivisse illud, quod expressum non fuit, & nihilominus gratiam concessit, vt censuit Rota Romana. teste Flaminio de resign. benefico. lib. 10. questione 2. num. 9. Et hæc omnia satis confirmant ea, quæ supra docuit P. Amicus; & ideo recedo ab his quæ dixi in tract. de legib. resol. 42. cum Henriquez, & aliis.

9. Non deseram tamen hic obiter adnotare, multos asserere, non ex omni veritatis taciturnitate reddi gratiam subreptitiam, quamvis ea cognita Princeps non concessisset, sed tunc solum, quando taceat veritas quam iura habent exprimi. Et ita docet glossa in Clement. 1. verb. vel alteri, de prebend. Flaminio de resignat. benef. lib. 6. questione 2. num. 86. & lib. 20. quest. 2. Henriquez lib. 12. de Matrimon. cap. 2. n. 6. & cap. 3. num. 7. Petrus de Ledalina de Matrim. quest. 6. art. ultim. dub. 25. diffi. 1. concl. 2. Emmanuel in summa. verb. Dispensatio, num. 10. Rodriguez 1. part. summa in 1. cau. cap. 238. num. 1. & 99. reg. 7. tom. 2. quest. 46. art. 6.

10. Probatur hæc sententia, quia voluntas Principis præsumitur talis, qualis est intentio iuris, l. ex facto, in princip. & ibi Bald. ff. de vulgari; ergo ubi iuris intentio ad dispensationis valorem non exigit expressiorem alicuius veritatis, nec voluntas Principis præsumitur esse, vt ea exprimitur.

11. Sed hoc argumentum parum videt: nam respondendo, intentionem iuris esse, vt defectus circa causam finalem, seu qualitatem intrinsecam, vitiet gratiam. Nam quando taciturnitas est causa finalis concedendæ gratiæ, ita vt ea non existente, minimè concederetur, iura expressè iubent eas qualitates exprimi, quod probatur ex doctrina Bartol. l. 1. n. 7. ff. de vulgari; & aliorum Iuristarum, quos refert, & sequitur Menochius de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 34. numer. 12. dicentium, expressum non tantum dici, quod specialiter dicitur, sed etiam, quod in genere. At in genere statutum est in iure, omnes dispositiones ex gratuita voluntate pendentes, vitari ex subreptione circa causam finalem, vt supra ostensum est; ergo. Adde quod nullo alio modo intelligi valet, quando ius qualitatem aliquam exprimi iubeat. Nam si bene attendamus ad dispensationes, quas Doctores omnes iudicant subreptitias, eò quod veritas aliqua tacita sit, raro inueniemus, ubi specialiter ius eam qualitatem exprimi iubeat.

Sed ex doctrina in hac resolutione adducta, resolventi sunt aliqui casus in particulari.

RESOL. XCII.

An taciturnitas dispensationis prius petita, & non obiecta ostiet sequentem dispensationem, postea ab eodem Superiore obtinendam? Eadem ratio erit, si negata ab vno Superiore obtineatur ab alio, nulla facta mentione negationis ab alio Superiore data.

Tom. 111.

Et quid, si Prælati, qui modo dispensat, sit inferior illo, qui dispensare prius noluit? Imò quid si qui dispensat, habeat potestatem delegatam, qui vero dispensare noluit, habeat potestatem ordinariam? Ex part. 8. tract. 3. Resol. 54.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docet Menochius apud Sanchez lib. 8. de matrim. dispus. 22. num. 14. eo quod verisimile est, quod si superior recordaretur, antea se eandem dispensationem negasse; denuò requisitus illam non esset concessurus. Negant, & quidem probabilius, ibidem Sanchez, & Suarez lib. 6. de legibus, cap. 22. eo quod nulla sit ratio talem dispensationem damnandi vt inualem: nec assignata præsumptio solido nititur fundamento, cum potius præsumi debeat, superiorem iterum rogatum negatum antea dispensationem concessurum, ob nouam sublimi supplicationem, quæ dispensationis necessitatem magis ostendit. Eadem ratio erit, si negata ab vno superiore, obtineatur ab alio, nulla facta mentione negationis ab alio superiore data, vt si ab vno Pontifice negata, obtineatur ab alio: vel negata ab Episcopo, impetretur à Pontifice. Et hæc omnia docet Amicus tom. 5. disp. 6. sect. 8. num. 120. cui adde Granadum in part. 2. contr. 7. tract. 2. part. 2. dispus. 17. sect. 5. num. 43. vbi sic ait. Infertur validam esse dispensationem obtinendam à superiori, licet ab alio superiori prius petita fuerit, & eam negauerit, & qui dispensationem obtinuit, id non declaret, sed taceat. Probatur, quia ipse alunde habet sufficientem causam, vt cum eo dispensetur, eamque representat superiori; quod autem alius noluerit dispensare, non est sufficiens iudicium, quod iste non dispensaturus esset, si id fecisset. Ergo taciturnitas huius veritatis non obstat valori dispensationis, præsertim cum nullo iure caueatur, vt talis veritas declaretur. Quæ doctrina vera est, etiam si Prælati, qui modo dispensat, sit inferior illo, qui dispensare prius noluit. Imò licet qui dispensat, habeat potestatem delegatam, qui vero dispensare noluit, haberet potestatem ordinariam, vt bene Suarez, est enim eadem ratio, & accedere potest superiorem nolle dispensare, vel quia scrupulosus est, vel quia magis rigidus, & non propterea tollere ab inferiori potestatem dispensandi, si ipsi videbitur causam esse sufficientem.

Sup. hoc magis late supra in Resol. 42.

RESOL. XCIII.

An taciturnitas prioris dispensationis obiecta reddat posteriorem inualem.

Et an si quis obtineat vnam dispensationem cum vna cognata, & illa mortua, secundam petat pro alia in eodem gradu, vel diuerso coniuncta, sit valida secunda, licet obtineatur sine mentione primæ.

Et quid, si talis persona non fuerit vsa priori dispensatione quacumque ex causa, & petat secundam, non facta mentione prioris? Ex part. 8. tractat. 3. Resolut. 55.

§. 1. Negant aliqui, asserentes, quantum est ex vi dispensationis, validam esse posteriorem, etiam si nulla mentio fiat de priori, nisi aliunde constet de voluntate Principis, qui minimè concessurus fuisset posteriorem, si mentio facta fuisset de priori, quia tunc videtur sub conditione concessisse posteriorem, nisi aliam priorem concessisset.

2. Distingunt tandem alij: nam vel vtraque dispensatio est propter diuersos fines & effectus: & tunc quantum est ex vi dispensationis, necessaria non est mentio prioris, vt valida sit posterior. Vel vtraque est propter

V 3